

# Vyhodnocení důkazů orgánem činným v trestním řízení

V případě zastavení trestního stíhání nestačí pouhá rekapitulací shromážděných důkazů, aniž by byly tyto důkazy vyhodnoceny orgánem činným v trestním řízení.

V případě zastavení trestního stíhání nestačí pouhá rekapitulací shromážděných důkazů, aniž by byly tyto důkazy vyhodnoceny orgánem činným v trestním řízení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.6.2000, sp.zn. 7 Tz 132/2000)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci stížnosti pro porušení zákona v neprospěch obviněných S. Z. a L. B., proti usnesení vyšetřovatele Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Liberci ze dne 28. 12. 1999, ČVS:OVV-360/99-20, a podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2, § 270 odst. 1 tr. ř. za podmínek § 272 tr. ř. rozhodl, že pravomocným usnesením vyšetřovatele Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Liberci ze dne 28. 12. 1999, ČVS:OVV-360/99, a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. ve prospěch obviněných S. Z. a L. B. Nejvyšší soud zároveň toto usnesení vyšetřovatele se zrušil a vyšetřovateli Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Liberci přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením vyšetřovatelky (dále jen vyšetřovatele § 161 odst. 1 tr. ř.) Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Liberci ze dne 28. 12. 1999, ČVS:OVV-360/99-20, bylo podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastaveno trestní stíhání obviněných S. Z. a L. B. pro skutek kvalifikovaný jako trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 249a odst. 1, odst. 2 tr. zák. a trestný čin porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, odst. 2 tr. zák., kterých se měli dopustit tím, že „v době od 23. 7. 1994 do 25. 3. 1996 v L., K. ul. 3/87 zabrali sklepní a půdní prostory v uvedeném domě, které patřily rodině T. a tyto i nyní užívají a tím neoprávněně zasahují do práv k užívání těchto prostor ke škodě P. T., bytem L., K. 3/87, zastoupené opatrovníci K. H., bytem tamtéž“, neboť skutek není trestným činem a není důvod k postoupení věci.“

Toto usnesení bylo napadeno stížností, kterou podala K. H., opatrovnice P. T. Usnesením státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Liberci ze dne 3. 2. 2000 byla podle § 148 odst. 1 písm. b) tr. ř. stížnost K. H. zamítnuta, neboť byla podána osobou neoprávněnou. Uvedené usnesení vyšetřovatele nabylo tedy právní moci podle § 140 odst. 1 písm. b) - ad aa) tr. ř. marným uplynutím třídenní lhůty stanovené pro podání stížnosti všem oprávněným osobám.

Ministr spravedlnosti České republiky podal ve lhůtě stanovené v § 272 tr. ř. v neprospěch

obviněných S. Z. a L. B. stížnost pro porušení zákona proti usnesení vyšetřovatele Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Liberci ze dne 28. 12. 1999, ČVS:OVV-360/99-20. Ve stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti namítl, že toto usnesení vyšetřovatele je nesprávné, neboť vyšetřovatel neprovedl veškeré důkazy, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a vzhledem k uvedenému nedostatku hodnotil vyšetřovatel shromážděné důkazy jednostranně, kdy vycházel zejména z tvrzení obviněných, resp. obviněné Z., že se trestné činnosti nedopustila, aniž by tuto její obhajobu hodnotil ve vzájemné souvislosti s dalšími provedenými důkazy. Shora uvedené nedostatky v činnosti orgánů činných v trestním řízení vedly ve svém důsledku k vydání rozhodnutí o zastavení trestního stíhání obviněných, aniž by vyšetřovatel náležitě zjistil skutkový stav věci, jak bylo již shora uvedeno a hodnotil důkazy ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř.

V závěru stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti České republiky navrhl, aby Nejvyšší soud vyslovil podle § 268 odst. 2 tr. ř., že usnesením vyšetřovatele Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Liberci ze dne 28. 12. 1999, ČVS:OVV-360/99-20, byl ve prospěch obviněných S. Z. a L. B. porušen zákon, a to v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 a § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř., podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil a aby dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř., tj. aby přikázal nové projednání a rozhodnutí věci.

Nejvyšší soud podle § 267 odst. 1 tr. ř. přezkoumal na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Především je třeba uvést, že vyšetřovatel Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Liberci (dále jen vyšetřovatel) v napadeném usnesení odůvodnil svůj závěr o absenci materiální stránky trestných činů porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, odst. 2 tr. zák. a neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 249a odst. 1, 2 tr. zák. pouze tím, že kupními smlouvami bytů nedošlo k přímému a prokazatelnému rozdělení ostatních užívaných prostor písemnou smlouvou, což prokazuje také posudek Ing. P. H. Vzhledem k tomu, že nebylo prokázáno výhradní a nepochybné užívací právo, nevykazuje ani dlouhodobé užívání těchto prostor společenskou nebezpečnost, tedy materiální stránku uvedených trestných činů, a proto vyšetřovatel podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. trestní stíhání obviněných zastavil.

V trestní věci obviněných S. Z. a L. B. byly shromážděny jednak listinné důkazy mající vztah k nemovitosti, která se stala předmětem konfliktu a následného stíhání shora uvedených obviněných. Dále byli vyslechnuti jako svědci vlastníci jednotlivých bytů či nájemníci.

Se závěry vyšetřovatele obsaženými (velmi stručně) v napadeném usnesení nelze souhlasit, a to z následujících důvodů. Vyšetřovatel rozhodl v rozporu s ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., které mu ukládá povinnost postupovat tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí, přičemž je povinen i bez návrhu stran objasňovat stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch obviněných. Podle § 2 odst. 6 tr. ř. byl pak vyšetřovatel povinen hodnotit důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. V souladu s těmito základními zásadami tr. řádu, vyjádřenými v těchto ustanoveních (§ 2 odst. 5 tr. ř. zásada vyhledávací a § 2 odst. 6 tr. ř. zásada volného hodnocení důkazů), však vyšetřovatel v posuzované trestní věci nepostupoval,

když na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci a při nedostatečném zhodnocení doposud opatřených a provedených důkazů trestní stíhání obviněných S. Z. a L. B. podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastavil.

Je třeba souhlasit s podanou stížností pro porušení zákona, že vyšetřovatel neprovedl veškeré potřebné a dostupné důkazy, aby mohl ve věci spolehlivě rozhodnout. Přípravné řízení zůstalo neúplné pokud jde o otázku zjištění, zda obvinění nepřekročili rozsah stavebního povolení Stavebního úřadu v Liberci ze dne 19. 7. 1994. V souvislosti s prováděnými stavebními úpravami s ohledem na shora uvedenou skutečnost a okolnosti plynoucí ze spisu, zejména z č. l. 53, stanoviska Stavebního a dopravního úřadu Magistrátu města Liberec a protokolu o přestupku, který byl sepsán v kanceláři Stavebního úřadu v Liberci se jeví vhodným přibráním znalce z oboru stavebnictví, který by posoudil shora uváděné skutečnosti nejen ve vztahu k výpovědím obviněných, ale také s ohledem na výpověď P. T. a dalších svědků. Nejvyšší soud poukazuje na to, že v rámci dosud shromažďovaných důkazů se vyšetřovatel nezaměřil např. ani na doložení hodnověrnosti výpovědí případným připojením dokladů, které by charakterizovaly situaci také z pohledu jednotlivých incidentů, které byly policii hlášeny. K dokladům, které vyšetřovatel založil do spisu je třeba uvést, že je pro ně charakteristické to, že jsou pořízeny formou neověřených a někdy i ne zcela dokonalých kopií, bez označení jejich původu, což může svědčit také o zcela nahodilém výběru těchto dokumentů, což platí i o znaleckém posudku č. 148-39/1990 znalce Ing. Petra Horáka. Z napadeného usnesení, které nebylo náležitě zdůvodněno je zřejmé, že vyšetřovatel přikládal prioritu výpovědím obviněných, resp. obviněné Z., a jejich tvrzením, případně jimi předloženým důkazům - listinám, jakým způsobem došlo k situaci, která se stala předmětem trestního stíhání. Z napadeného rozhodnutí není zřejmé, zda se vyšetřovatel zabýval také výpovědí P. T. či její opatrovnice, ev. výpovědmi dalších svědků a jak se vypořádal s rozpory ve výpovědích těchto svědků a obviněných S. Z., ev. L. B. Vyšetřovatel ve svém stručném odůvodnění uvedl, že nebylo prokázáno výhradní a nepochybné užívací právo, když nebyly ani přesně rozděleny ostatní prostory písemnou smlouvou. V této souvislosti je třeba poukázat na nedostatek již zmíněného znaleckého posudku, který se stal podkladem rozhodnutí vyšetřovatele, ale je nutno odkázat také na výpovědi svědků, kteří shodně uváděli, které sklepní prostory měla vyhrazena rodina T., a jakými prostředky měla tyto prostory zabezpečeny (uzamčeny zámky). Vyšetřovatel při svém rozhodování vycházel plně ze skutečnosti, že půdní prostory nebyly blíže rozděleny a zabezpečeny proti vstupu dalších osob z uvedeného domu, avšak dle názoru Nejvyššího soudu přehlédl skutečnost, že bytem ve smyslu § 238 tr. zák. se rozumí nejen vlastní byt, ale i jeho příslušenství, kterým se rozumí např. sklepní kóje, zabezpečené petlicemi a visacími zámky. Z napadeného usnesení není zřejmé, zda se vyšetřovatel zabýval také těmito skutečnostmi z pohledu naplnění jak formálních, tak i materiálních znaků trestných činů - uvedených ve sděleném obvinění, a posouzení, zda byly naplněny znaky obou těchto trestných činů.

Dále Nejvyšší soud poukazuje v dané trestní věci rovněž na skutečnost, že napadené usnesení musí svým obsahem odpovídat ustanovení § 134 odst. 2 tr. ř., podle kterého je v odůvodnění třeba uvést, jestliže to podle povahy věci přichází v úvahu, zejména skutečnosti, které byly vzaty za prokazané, důkazy, o něž se skutková zjištění opírají, úvahy, jimiž se rozhodující orgán řídil při hodnocení provedených důkazů, jakož i právní úvahy, na jejichž podkladě posuzoval prokazané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona. Nelze se tedy v případě zastavení trestního stíhání spokojit např. s pouhou rekapitulací shromážděných důkazů, aniž by byly tyto orgánem činným v trestním řízení vyhodnoceny, jak plyne ze skutečností shora uvedených.

S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti Nejvyšší soud z podnětu stížnosti pro porušení zákona podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením vyšetřovatele Policie České republiky,

Okresního úřadu vyšetřování v Liberci ze dne 28. 12. 1999, ČVS:OVV-360/99-20, byl porušen zákon ve prospěch obviněných S. Z. a L. B., a to v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. V důsledku tohoto výroku Nejvyšší soud dalším výrokem svého rozsudku podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil a podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal vyšetřovateli Policie České republiky, Okresního úřadu vyšetřování v Liberci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Při novém projednání věci odstraní vyšetřovatel vady a neúplnosti vytknuté mu rozsudkem Nejvyššího soudu. Teprve po doplnění řízení ve shora uvedených směrech, včetně vyžádání originálů zmiňovaných dokladů, či ověření jejich kopií a náležitém zhodnocení všech provedených důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř., při kterém je třeba se vypořádat se všemi rozhodnými skutečnostmi, bude možné, aby orgán činný v trestním řízení mohl bezpečně a spolehlivě posoudit, zda jednání, které je obviněným kladeno za vinu, je možno z hlediska formálních i materiálních znaků posuzovat jako trestný čin porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. a trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 249a odst. 1, 2 tr. zák., zda je možno na obviněné pro tyto, ev. některý z uvedených trestných činů, podat obžalobu. V dalším řízení bude nutno dokazování doplnit nejen v naznačených směrech, ale případně opatřit i jiné důkazy, jejichž nutnost v dalším řízení vyplyne. Až na základě takto doplněného dokazování a řádně zjištěného skutkového stavu věci bude možno učinit zákonu odpovídající rozhodnutí ve věci. V neposlední řadě odkazuje Nejvyšší soud na ustanovení § 270 odst. 4 tr. ř., podle kterého je vyšetřovatel Policie České republiky, Okresního úřadu v Liberci vázán právním názorem, který ve věci vyslovil Nejvyšší soud, a je povinen provést procesní úkony, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)